

ה' ג' כ' ת'ג'ג
ה' ג' כ' ת'ג'ג
ה' ג' כ' ת'ג'ג
ה' ג' כ' ת'ג'ג

(1)

"ברחל וכלה אשר בנו שתיהם את בית ישראל"

1. בראשית, ב"ח, יי-יז

"ויצא יעקב, מבאר שבע, וילך, פרנה. וינגע במקומות נילן שם... ויקח מאבני המקום, וישם מרשתתו... ויתלט, והזה סלט מצב ארצתו, וראשו, מגיע משמיימה; ומהוה מלאכי אלהים, עלים וירדים בו (ותפה יתבה נצב עליו)

2. בראשית רבבה שם

"ויקח מאבני המקום..." - רבי יהודה אמר - שנים עשר אבני נטול, כך גור הקב"ה, שהוא מעמיד שנים עשר שבטים. אמר, אברהム לא העמידן, יצחק לא העמידן. אני, אם מתאחות הן שתים עשרה אבניים לזר, יודע אני שאני מעמיד שנים עשר שבטים. כיון שתאוחו שנים עשרה אבניים זו זו, ידע שהוא מעמיד שנים עשר שבטים... "וישכם יעקב בבורך ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצחיה".

3. בראשית כ"ט, יי-יא

"עִמָּי פָּאֵשׁ רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רְחֵל... וַיַּגֵּשׁ יַעֲקֹב, וַיָּגַל אֶת־הָאָבָן מִעַל פִּי הַבָּאָר... וַיַּשְׁקֵל יַעֲקֹב,
לְרֵחֵל; וַיָּשַׂא אֶת־קְלוֹן, וַיַּבְךְ.

4. בראשית רבבה שם

"ויגל את האבן" - אמר רבי יוחנן, זה שהוא מעביר פקק מעל פי צלחת... "וישא את קולו ויבך" - למה בכח? אמר, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתוב בו? "ויקח העבד עשרה גמלים וכו'", ואני לא נום אחד ולא צמיד אחד. דבר אחר, למה בכח, שראה שהיא נכנסת עימיו לקבורה.

5. בראשית כ"ט, ט"ז-יז

"ולבן, שגי בנות: שם הקדלה לאה, ושם הקטנה רمل, ועינוי לאה, רבות; ורחל, חייה, יפות-תאר, ויפת מראת"

6. בראשית רבבה שם

"ולבן שטי בנות" - בשתי קורות מפולשות, מסוף העולם ועד סופו. זו העמידה אלףים וזו העמידה אלפיים, זו העמידה מלכים וזוז העמידה מלכים... מזו עמדו נבאים ומזו עמדו נבאים, מזו עמדו שופטים ומזו עמדו שופטים". "ושם הגדולה לאה" - גדורלה במתנותיה - כהונה לעולם ומלכות לעולם, דכתיב: "ויהודה לעולם תשב", וכתיב: "זאת מנוחתי עד עדי". "ושם הקטנה רחל" - קטנה במתנותיה - יוסף לשעה, שאול לשעה ושילה לשעה.
"עינוי לאה רבות" - רכות מבכיה, שהיו אמורים, כך היו התנאים - הגדולה לגודל והקטנה לקטן. והייתה בוכה ואומרת - هي רצון שלא אפول בגורלו של רשות."

7. בראשית כ"ט, כ"ג

"ויהי בערבי - ויקח את-לאה בתו, ויבא אגתה אליו; ויבא, אליך... וניחי בבורך, ותפה-תוא לאה".

8. איכה רבבה, פתיחתא כ"ד

"קפצה רחל אל אימנו לפני הקב"ה ואמרה - רבש"ע, גלי לפניו שייעקב עבד אהבנה יתרה, ועבד בשביili לאבא שבע שנים. וכשהשלימו אותו שבע שנים, והגיע זמן נשואו לבני, עץ אבי להחליפני לבני לשביל אחותוי. והוקשה עלי הדבר עד מאי כדי נודהה לי העצה והודעתה לבני, ומסרטתי לו סימן שכיר ביני ובין אחותוי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני. ולאחר כן ניחמתי בעצמי, וסבלתי את תאותי, וריחמתי על אחותוי שלאל יצא לחרפחה. ולערב חלפו אחותוי לבני בשביili ומסרטתי לאחותוי כל הסימנים שמסורתיל לבני כדי שהוא סבר שעיא רחל. ולא עוד, אלא שנכנסתי תחת המיטה שהייתה שוכבת עם אחותוי והייתה נדבר עימה והוא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לכול אחותוי. וגמרתי חסר עימה, ולא קינאתה לזרה שלו ולא הוצאתה לחרפחה. ומה אני שאניبشر ודם, אפר ועפר, לא קינאתה לצרעה שליל ולא הוצאתה לבושה ולהחרפה, ואתה מלך תי וקנאים רחמן, מפני מה קינאתה לעבוזה כוכבים שאין בה ממש והגלתני בני ונרגעו בחרב, ועשוו אויבים בס כרכונס? מיד ותגללו רחמי של הקב"ה, ואמר: בשביili רחל אני מחויר את ישראל למקוםם. هذا הוא דכתיב: "כח אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולך ושבו הארץ אויב ויש תקווה לאחריתך ושבו בניס לאבולנס".

(2)

9. נצח ישראל, פרק ל"ז

ומדרש הזה נראה קשה, כי שביל שוחל קיבלה עליה באהבה ולא בイヤה אחותה לכך ימחל הקב"ה לשראל שעבודו עבדו גילולים; אבל ביאור עניין זה, כי בשבל שידעה רחל שיעקב ראוי בפרטanza שלא יהיה לו אישה אחת שאם היה לע יעקב אישה אחת היה זרעו שהם שתיים עשרה שבטים בלתי מוחלקים, ודבר זה אין ראוי שיחיה בעולם הזה שהוא ישראלי אחד. וכך קיבל רחל דבר זה באחבה. אף שידעה רחל כי היא עיקר אשת יעקב והיא ראוי לה בפרט, דעתה גם כן שאין יעקב ראוי שיחיה לו אישה אחת בלבד. בכך קיבלה רחל זו באחבה מאחר שאין העולם ראוי שיחיה בו הוא אחד עד לעתיד. ולפיכך מה שהוא טבע העולם הזה ראוי שימחל הוא יתברך, כי מפני שאין האחדות בעולם הזה הוא שגורם לשישראל לחטוא, שזהו החיסרון שהוא וממונего. וכך רחל היא מבקשת רחמים, שחרי בה נראה שעולם הזה מסוגל שיחיה בו שניות צירה בעולם הפירוד שאינו מסוגל לאחדות. שאם לא היה מסדר העולם להיות בו צירה לא היה דבר זה לאבות, שהאבות הם עיקר העולם וסדרו שלו. וכיון שמצאנו שהיינו עניין שללים להיות להם צירה ושניות כמו שהיא ולפיכך רחל בפרט מבקשת רחמים בלבד והבן זה היטב.

10. בראשית, מ"ח, ז'

"**אֵין בָּבְאי מִפְּדוֹן, מַתָּה עָלִי וְחַל בָּאָרֶץ פָּגַע בְּדָרֶךְ, בָּעוֹד בְּכָרֶת-אָרֶץ, לְבָא אֲפֻרְתָּה; וְאַקְבָּרָה שֶׁם בְּדָרֶךְ אֲפֻרְתָּה, הַוָּא בֵּית לְחָם.**" ר' שי' - ואעפ"פ שאני מטריך עלי לחקור בארץ כנען ולא כך עשתי לאמך... ולא תאמר שעיכבו עלי גשמיים מלהוליכה ולקובורה בחברון... ויזעתי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעלי פי הדיבור קברותי השם שתאה לעזרה לבניה.

11. נצח ישראל, פרק א'

ופירוש עניין זה כמו שביארו עד במדרשי, רחל מבכה על בניה, ישראל נקראים על שם רחל... וזה המדרש יש לו טעם מופלג, כי חאייה תקראי בית, כמו שאמר רבי יוסי, מעולם לא קרأتي לאשתי אשתי, רק לאשתי ביתי. ומפני כי רחל הייתה עקרת הבית של יעקב, כמו שאמרנו חז"ל שרחל הייתה עקרת הבית, וכל מי שנקרא בית כובל ומאחד הכל. כמו שהבביה כולל הכל ומאחד כל אשר בתוכו, ולפיכך נקרו ישראל על שם רחל מפני שהיא הייתה עקרת הבית של יעקב... ולפיכך אמר שנקרברה רחל בדרכך, שאם הייתה עקרת נקרברה רחל במערה, לא היה אצל ישראל שחם בגנותיהם, כוח המקבץ ומאחד את ישראל בגנותם. אבל נשאר בישראל כוח המאחד את ישראל, רק שאינו בפועל רק בכוח בלבד. וכך רחל שהיא כוח שמאחד את ישראל, שחרי כל ישראל נקרו על שמה, נקרברה בדרכך. וכך מבקשת רחמים עד שהיא ישראל מקובצים בארץם למגורי. ואם לא נקרברה רחל שהיא עקרת הבית- המקבצת ישראל, בדרכך, כבר נחלקו ישראל חיו ולא היה אצל כוח מקבץ ומאסף את ישראל. והיינו שהשיב לה הקב"ה מנעי קולך מבכי ועיניך מודמעה, כי בזכות רחל שהיא כוח המקבץ ישראל, ישבו ישראל מגלוותם. וזהו שבעו בנים לגボלם, כי יש כוח מאחד את ישראל בתוך גלותם, ובשביל אותו כוח המאחד ישבו ישראל מגלוותם וזה מה שרצינו לבאר.

12. בראשית רביה, ע"א

כיוון שראתה אבינו יעקב מעשים שרימה לאה באחותה, נתן דעתו לגרשה. וכיוון שפקודה הקב"ה בבניים אמר- לאימן של אלו אני מגרשי ובסוף הוא מודה על הדבר, הדא הוא כתיב- "וישתחוו ישראל על ראש המיטה"- מי היה ראש מיטתו של יעקב אבינו? לא לאה!

13. אורות הקודש, חלק ג, קכ"ה

ועלמא דאתכסייא, מידותה של לאה, עיניה רכות, על פרשת דרכיהם היא יושבת, ומתפללת שלא תיפול בגורלו של עשו. ומtron גודלה ובכויותה, זכתה ליסוד נבואה ומלכות, ולהחלקו של ישראל.

14. אורות הקודש, חלק ג, עמוד שמ"ח

וישנם צדיקים מוכפלים העולמים על כל אלה, שכבר איחדו את הכתירים עד שאין נופל בהם גם שם של חיבור, זה הנגלה והנסתר נעשה דבר אחד ממש. הם אינם פוגמים בנשיאות שתי אחים עלמא דאתגליה ועלמא דאתכסייא, רחל ולאה כי אינם אצלם שני תוכנים, שני גופים אלא פרצוף אחד יסודי מוקורי... וע"י יוסף וע"ז יהודה נעשים ע"ז אחד, אורו של משיח הוא זה".

(ט) יהנות, סלט' זה דבש', יאנט ארכאיה;
זה מזבח, (שמות כ, כד) מטבח אדמה פ羞חה לי', עראשו מגיש
השתטיחות אליהם הנקבות, שרים עליה, לשמים, יהנה מלאיין
אליהם אליהם כהנים גדולים, עליין וירידין בו', שם עולמים וירידים
בבבש', יהנה ה' נאכ עליו', (עמוס ט, א) זאנתי את ה' נאכ על

המפורסם, ובנון. פתרוין לה, בפיני. עיתולם והנה פלט' זה סיני, מזב אראצה', (שםו יט. י) זיתיצבו במקהית קדר', וראשו מאייר רשמייה, (ובירס ה, יא) זיהר בער באש עד לב השרים.

(ב) עיקח מאכני ספקות, רבינו יהוֹרָה, ונובי נחמייה, ורבנן. רבינו יהוֹרָה אמר, שניים עשרה אבני גטל, כד גודר מקדוש פרקיין הוא, שהחיא פעמיד שניים עשר שבעיטים. אמר, אברוסם לא העמץין, יצחיק לא העמץין, אני, אם מתחאהו כן שניים עשרה אבני זו לו, יודע אני שאני פעמיד שניים עשר שבעיטים. פון שגתהו שניים עשרה אבני, זו לו, ידע שהוא מעמיד שנים עשר שבעיטים.

שוריבי יי'תון, פטור לה בפסיגי, יצירא ורפהה בארא' זה פסיינ, וזהה שם שלשה, פניות לווים וישראלים, כי אין קבואר קהוא' שמשם שמעו עשרה פרברות, וזהאנו גדרלה' זו שבינה, זנאקספי שפהה כל הענורים' רבי שמעון בן יהודה, איש קבר עכו, אמר מושום רבי שמואל, שאל רבי ישראאל חפרים עוד אמד, לא חי מחייבים את הטענה, זגלו את האבן, שמשם חי שומעים את הקול, ושמעו עשרה פרברות, עמשבו את האבן, (שםו כ, כב) 'אף ראייטם כי מנו גשימים גברתין, וגוי'

בדבר אחר, עזקה בואר בשורה, זו סנטדרין, עזקה שם שלשה
עדרי צאן, אלו שלשות שירות של תלמידי חכמים, שהם יושבים
לפניהם, כי מן הבאר נהוא ישקו העדרים שמשם כי שומעין את
מקולכה, עזקהן קדלה על פי הבאר זה מפלא שבבית דין, נהוא
מקרים, את החקלה עגנספו שמה כל העדרים אלו תלמידי חכמים
שבארץ יונאל, זיגלו את קאנ' שמשם כי שומעין את מקולכה,
ויהшибו את האבן על פי קבארו שהיו נושאים ונוטנים בחלבה, עד
שעמירדים אותו על בריה.

וְאָסַפּוּ שָׁמָה בְּכָל הַעֲדָרִים, וּגְלֹלוּ בְשֻׁעַת הַמְּחֻנּוֹת, עַזְּשֵׁבּוּ אֶת קָאנּוֹן
עַל פִּי תְּבָאָר לִמְקֹמָה, בְשֻׁעַת מִפְעָוֹת נִימָה חֹווֹת לְאַיִינָה. דָבָר אֶחָר,
וְהַבָּה בָּאָר פִּשְׁדָה, זו אֲיוֹן, וְהַבָּה שְׁלִשָה עֲדָרִי צָאן, אֲלֹו שְׁלִשָה
רְגָלִים, יְבִי מִן הַבָּאָר הַהוּא יְשָׁקוּ שְׁמַשָם קַי שְׂוֹאָכִים וְרַחַם דָקָשׁ,
וְהַאֲבָן גָּדוֹלָה, זו שְׁמַחַת בֵּית הַשׁוֹבֵת.